

lobce nemohl utrpěti škodu proto, že jsa insolventním nemohl docílit hospodářského výtěžku, tím méně normálního výtěžku, jak jej znalci při normálním hospodaření předpokládali. Nelze však přisvědčiti stěžovatelům, že by okolnost tuto, kterou se nižší soudy nezabývaly, mohly soudy posouditi podle své zkušenosti na základě předpisu § 273 c. ř. s., nýbrž naopak i zodpovědění této námítky žalovaných může se státi jen na základě posudku znalců hospodářů o tom, zda a jaký vliv pachtýřova insolvence může mít na jeho schopnost docílit výtěžku z hospodářství a zda mohl bez peněz řádně obhospodařovati zpachtované dvory a s jakým úspěchem a zda a pokud okolnost ta odůvodňuje snížení smluvní pokuty. Bude na prvním soudě, by předem zjistil tuto okolnost na základě znaleckého důkazu, a teprve, kdyby dospěl k přesvědčení, že pachtýřova insolvence neměla rozhodný vliv na jeho výdělečnou možnost obhospodařování dvorů, by provedl též znalecký důkaz odvolacím soudem nařízený, který pokládá i nejvyšší soud za potřebný z důvodů druhým soudem naznačených, k čemuž se vzhledem k vývodům rekursu dodává, že, i pokud se týče výdělku budoucího, mohou jej na základě daných okolností a všeobecných hospodářských poměrů spíše posouditi znalci na základě svých odborných zkušeností, než soud pomocí pouhého předpisu § 273 c. ř. s. Nejvyšší soud nesdílí názor rekursu, že pravděpodobný budoucí výdělek z hospodářství pro nejbližší roky nelze vůbec určit, naopak při zrušení poměru pachtovního a určování náhrady škody tím způsobené musí se určit, by byl podkladem pro případné snížení smluvní pokuty, a nelze nárok takový jako předčasný zamítnouti. Zrušovací usnesení odvolacího soudu jest tedy odůvodněno nejen z důvodů odvolacím soudem vytknutých, nýbrž i z dalšího důvodu svrchu zmíněného. Nemohl proto mít úspěch ani rekurs žalovaných.

Čís. 10869.

Žádá-li žalobce podle čtvrtého odstavce § 235 c. ř. s. jiný předmět neb interese místo předmětu původně žádaného, musí doličiti nejen právní důvod původní žaloby, nýbrž i důvod, proč nyní místo předmětu původně žádaného žádá interese, pokud se týče jiný předmět. V té příčině bude změnou dotčen i původní žalobní důvod. Nejde tu však o změnu právního základu žaloby, nýbrž jen o neodvratný důsledek změny žalobního předmětu. Věcnou účelnost a odůvodněnost změny žalobního předmětu lze řešiti až při rozhodnutí ve věci samé. Změnu žaloby netřeba prohlásiti již při prvním roku.

(Rozh. ze dne 13. června 1931, R I 446/31.)

Žalující společnost domáhala se v žalobě proti žalovaným výroku, že jsou povinni dáti vlastním nákladem vymazati právo zástavní, zaznamenané pro pohledávku československého státu (finanční správy) na dávce z majetku za Olgu K-ovou ve výši 20.000 Kč. Při ústním jednání změnila žalující strana žalobní prosbu v ten způsob, by žalovaní byli uznáni po-

vinnými zaplatiti jí 20.000 Kč s 5% úroky od 23. října 1930 uvedši, že byla nucena zaplatiti sama, by mohla získati státní záruku v první hypotéce ve výši 80.000 Kč. S o u d p r v é s t o l i c e změnu žaloby nepřipustil. D ů v o d y: Soud žádanou změnu žaloby hledě k ustanovení § 235 c. ř. s. nepřipustil, neboť žalovaní ke změně nesvolili a tím, že žalující strana žádá zaplacení, změněn by byl i žalobní důvod, ana nyní požaduje, by žalovaná strana nahradila škodu vzešlou jí tím, že sama zaplatila pohledávku, pro niž zástavní právo na koupených nemovitostech dosud vázne. Uvádí-li žalující strana, že byla nucena již nyní pohledávku eráru ve výši 20.000 Kč sama zaplatiti, poněvadž by jinak nezískala státní záruku 80.000 Kč, nelze na toto tvrzení vzíti zřetel, ježto jest v rozporu s tím, co souhlasným přednesem stran bylo zjištěno, že totiž zástavní právo za řečenou záruku bylo zapsáno jen ve vl. čís. 1759 a již před podáním žaloby a že k výmazu zástavního práva za pohledávku československého státu ve výši 20.000 Kč dosud nedošlo. Spor o to, zda jsou povinni nahraditi žalující straně škodu jí prý zaplacením 20.000 Kč vzešlou, jest zcela jiného rázu, než rozepře, týkající se požadavku žalující strany, by byli žalovaní uznáni povinnými dáti zástavní právo pro toto pohledávání z knih vymazati. Provedení rozepře při změněné žalobní prosbě bylo by závislým na zjištění dalších skutkových okolností, z čehož vzniká obava značného stížení a průtahu jednání. R e k u r s n í s o u d změnu žaloby připustil. D ů v o d y: Navrhovanou změnu bylo připustiti, poněvadž žalující strana v ní žádá interese za původně požadovaný výmaz zástavního práva, k němuž se prý strana žalovaná zavázala. Takováto úprava podle ustanovení § 235 c. ř. s. nemá býti považována za změnu žaloby. Ostatně, kdyby i žádaná změna žalobního návrhu měla býti považována za změnu žaloby podle ustanovení § 235 c. ř. s., jest okolnost skutková, na které strana žalující změnu žalobního návrhu založila a kterou ji odůvodňuje, zcela jednoduchá a snadno prokázatelná, takže ze změny té nelze se důvodně obávati značného stížení nebo průtahu rozepře, zvláště, ana změna se stala při prvním ústním jednání, tedy na začátku sporu a řízení sporu se může žalobní změně přizpůsobiti, v tomto období sporu pro připuštění změny žalobní mluví i procesní hospodárnost, ježto se změnou žaloby předejde tomu, že by po eventuálním zamítnutí následkem změněného knihovního stavu pokud se týče zániku pohledávky, jejíhož výmazu se žalující domáhala, byla podávána znovu žaloba s tímž žalobním návrhem, na jaký byl původní návrh změněn.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacím rekursům žalovaných.

D ů v o d y:

K d o v o l a c í m u r e k u r s u p r v é ž a l o v a n é. Dovolací rekurs prohlašuje odůvodnění názoru rekursního usnesení, že navrhovanou změnu žaloby bylo připustiti, poněvadž strana žalující v ní žádá interese za původně požadovaný výmaz zástavního práva, k němuž se prý strana žalovaná zavázala, za nedostatečné, neudává však pro svůj opačný názor jiný důvod, než, že se žádanou změnou změňuje žalobní důvod a že spor

o změněné žalobě by byl zcela jiného rázu než původní spor. To však plyne z přirozené povahy věci, že, žádá-li žalobce podle čtvrtého odstavce § 235 c. ř. s. jiný předmět neb interese místo předmětu původně žádaného, musí doličiti nejen právní důvod původní žaloby, nýbrž i důvod, proč nyní místo předmětu původně žádaného žádá interese, pokud se týče jiný předmět. Potud bude ovšem v té příčině změnou dotčen i původní žalobní důvod. Ale taková změna žalobního důvodu není ve smyslu zákona změnou právního základu žaloby, nýbrž jen neodvratným důsledkem dovolené změny žalobního předmětu. Jde-li o dovolenou změnu, nesejde na tom, zda se jí stíží anebo zdrží průběh sporu a zda žalobkyně jí snad ujde i povinnosti k náhradě nákladů zaviněných původní, změněnou žalobou. Nad to však dovolací rekurs nedoličuje, jakým způsobem by nastal tento následek, nýbrž obmezuje se na povšechné tvrzení, že provedení rozepře při změně žalobní prosby »je závislým na zjištění celé řady dalších skutkových okolností«. Tyto skutkové okolnosti a nutná nová zjištění nenaznačuje dovolací rekurs, nelze se jím proto obírat v té příčině věcně.

K dovolacímu rekursu druhé žalované. I druhá žalovaná má mylně za to, že změna žalobní žádosti z původního plnění na plnění interese neb jiného předmětu jest změnou původního právního důvodu žaloby v právní důvod náhrady škody a že jí nastane značné stížení neb průtah jednání. Stačí tu ukázat v podstatě k tomu, co vyloženo k prvému dovolacímu rekursu. Otázku, zda žalobkyně má důvod ke změně žalobního předmětu, nelze řešiti v nynějším období sporu, kde jde teprve o otázku, zda jest změna ta vůbec dovolena. Její věcná účelnost neb odůvodněnost může býti řešena až v rozhodnutí o věci samé. Názor, že žalobkyně mohla změnu prohlásiti hned při prvním roku, jest sice správný, než z ustanovení § 239 c. ř. s. nelze dovoditi, že tak již prvním roku učiniti musila, a pouhým nepoužitím této možnosti nenastaly ani průtah věci ani zvýšení nákladů, protože jednáno mohlo býti o změně žaloby teprve až při sporném roku. Rozdílem od prvé žalované poukazuje druhá žalovaná k různým důkazům, které se prý staly změnou žaloby nutné a prý mohou míti v zápětí značné ztížení a průtah jednání. Než, nehledíc k tomu, že, jak nahoře vyloženo, při dovolené změně žalobního nároku na interese místo původního předmětu, nesejde na takovém ztížení a průtahu, nelze se ho v souzeném případě toho času ani důvodně obávat, protože změna byla prohlášena hned úvodem prvního sporného jednání, kdy nebylo ještě lze přesně předvídati, kterým směrem se ponese sporná tvrzení žalobcova a námitky žalovaných, a tedy nelze s určitostí mluvit o možné značnosti řečených následků.

Čís. 10870.

Záznam o rozsudku (§ 458, druhý odstavec, tr. ř.) jest odsuzujícím trestním nálezem ve smyslu § 268 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 13. června 1931, Rv I 723/30.)